

Nagy-Budapest problémája

Irtá PIROVITS ALADÁR

ny. szaksz. műsz. főtanácsos

Tárgyilagosságból közre-adjuk ezt a cikket, de megjegyezzük, hogy az *Ujság* álláspontja Borbíró Ferenc volt főispán cikkével egyezik.

Az *Ujság* július 12-i számában Borbíró Ferenc, Kassa sz. k. város nyug. főispánja vezető helyen imponálóan tartalmas és terjedelmes cikkében oknyomozó módon ismerteti a Nagy-Budapestről írt polgármesteri tanulmányt.

Az *audiat ut altera pars* elve alapján és a közérdekű szükség kívánalmainak megfelelően szövegek a közlemény tartalmában foglaltakhoz, még pedig olyan irányban, mely a fentemlített cikkben foglalt ténymegállapításokkal szemben az érem másik oldalának megvilágításával tárja a kérdést az érdeklődők elé. Fontos követelmény a tisztánlátás ebben a konkrét esetben, mikor az olyan terjedelmes és még hozzá rendkívül komplikált tárgyanyaggal állunk szemben és amikor a probléma lényegének a maga teljes egészének feltárása nélkül a való tényállás nem is állhat tisztán a tárgyi szemlélet előtt.

A bírálathoz fogott cikk a kérdést tisztára közigazgatási szempontból világítja meg, teljesen a forrásul szolgáló tanulmány tárgykörének

megfelelően és úgy kezeli anyagát, mintha a Nagy-Budapest megoldása csupán a közigazgatás tudománykörébe tartozó kérdés volna, melynek csak a megfelelő irányvonalát kellene kijelölni, hogy ennek megtörténtével a kitűzött feladat megoldáshoz juthasson. Ebbeli megállapításunk helyességét a cikkből vett következő kijelentés is igazolja: „Csak az önkormányzati igazgatás nem simult még hozzá az életnek ehhez a fejlődéséhez!”

Az illusztris cikkírónak ezek szerint — úgy látszik — nem tartozik az érdeklődési körébe a most majd bebizonyításra kerülő ténybeli valóság, hogy van még az önkormányzati igazgatáson kívül másféle, ennél még fontosabb, — alapvető szempont is, melyről a legkevésbé sem állítható, mintha ez az érdek immár hozzásimult volna, a cikkíró szavai szerint „az életnek ehhez a fejlődéséhez!”

Ez az előbbrevaló szempont pedig a városrendezés kérdése, különös tekintettel benne a konstruktív város érdekeinek — mint legfőbb érdekeknek szabatos körvonalozására. Hangsúlyozni kívánom, hogy mint mérnök és városrendező szakférfi, — a Nagy-Budapest-problémának az u. n. jogászai módon — t. i. a közigazgatás mindenféle helyezésére irányuló megoldás ideológiáját elhibázott és jogosulatlan álláspontnak tartom, mert valamely pozitív irányú és bármilyen rendű vagy rangú megoldáshoz juttatást ezen a téren és ebben az irányban kizárt dolognak kell tekintenünk.

Miként azonban minden főszabály alól, úgy a jelen esetben is, vannak kivételek, amikor magasabb állampolitikai érdekek kivételt statuálnak. De kétségtelen és másképpen el sem gondolható, hogy az ilyen kivételes esetekben is, a megoldást csak a tövényhozás és az önkormányzat egységesen gondolt akarata alakíthatja ki.

Ilyen kivételes várospolitikai megoldás volt az a nagyszabású városegysítés, melynek útján Pestből, Budából és Óbudából kialakult a mai Budapest. Döntő érvekkel igazolhatjuk, hogy magasabbrendű

állampolitikai érdekek követelték Gross-Wien és Gross-Berlin kialakítását is, amely esetekkel szemben azonban hangsúlyoznunk kell azt is, hogy városszerkezeti érdekek is követeljenek szót a beolvasztás mellett, mert sem Berlin a maga eredeti 6300 hektár, — sem pedig Bécs, az 5700 hektár kiterjedés mellett világvárosias irányban nem fejlődhetett volna.

Álláspontom helyessége mellett szól Páris világváros is, melynek jöllehet csak 7800 hektár a kiterjedése, — területének növelésére még annak ellenére sem gondolt, hogy lakosainak száma hárommillió. Ha az utóbbi adatokat összehasonlítjuk Budapestével, melynek kiterjedése 20.000 hektár, lakosszáma pedig 1.16 millió, az adatok összevetéséből és szembeállításából megtudjuk, hogy amíg Páris népsűrűsége (az egy hektár területen lakó lélekszám) 368, — ellenben Budapesté 58. És ha most még a tervbe vett Nagy-Budapest 60.000 hektár területét a rajta levő 1.700.000 lakos számmal vesszük számításba, — ilyen körülmények között a jövő Nagy-Budapestje csak katasztrófa elé nézhetne, — de semmire sem az európai értelemben vett világvárosias irányban való kialakulás elé. Demonstráljuk ugyanis a most mondottakat számadatokkal és tegyük összehasonlítást a legösszebbben fejlődött Páris világvárossal. Nagy-Budapest megvalósítása esetében népsűrűsége természetesen igen gyér lenne. A mai ötvennyolchoz képest leszállana huszonnyolcra. Állítsuk szembe ezt a népsűrűségi számadatot Páris 368 lélekszámával viszonyba és az eredményt redukáljuk az egységre, így nyerjük 368:28, illetve 13:1 arányszámot Páris javára, ami azt jelenti, hogy: A kommunális terheknek Nagy-Budapest egy polgárára eső része Párisban tizenhárom lakosra oszlik el! Amit tehát sokak a Nagy-Budapest gondolat megvalósításában oly eszményi szép célkitűzésnek tekintenek, ugyanazt a rideg számadatok nem kívánatosnak mutatnak. De nézzük a jövő Budapestjét egyéb szempontból is. Az új városrendezési törvény szellemében immár elkészí-

modern regényirodalom
szikus alkotása!

királya

érvényesülés, a hatalom és a
védély nagy regénye. 3 kötet.

fűzve 20.50 P, kötve 24.80 P

ESBOLTBAN, IBUSZ-PAVILLONBAN